

Horatius: Satiry

2, IV

[*Labužníkem nebudu!*]

„Catie, odkud a kam?“, Teď na to čas nemám, neb dychtím do myslí novou tu moudrost si vštípit, jež významem předčí Sókrata, Pýthagoru a moudrého Platóna rovněž:

„Chybil jsem, přiznávám to, že v dobu tak nevhodnou jsem tě

vyrušil otázkou svou — však promiň mi laskavě, prosím! Jestli však něco nyní ti vypadne, hned na to přijdeš,

ať již svou vlohou, ať cvikem — v tom obém jsi obdívuhodný!“

O, tohle právě jsem dbal, jak všechno bych podržel v mysli, neboť jde o jemné věci a podané způsobem jemným.

„Sděl jeho jméno a též: je cizinec, či je to Říman?“

„Zpaměti samotnou nauku ti zjevím, však původce smlčím.

Pomni, že předkládat máš jen vejce podlouhlá tvarem, mají bělejší bĺek než kulatá, lepší jsou na chuť, neboť skořápka tvrdší má kohoutí zárodek v sobě.

Kapusta na suchých polích jež vzrostla, je chutnější nežli z předměstí — bez chuti zcela je ze zahrád zavlažovaných. Jestliže navečer host tě překvapí náhle, mám radu:

utop slepici živou v tom nejlepší mładistvém víně, aby pak tuhé maso zly odpor nekladlo patru,

neboť tím změkne a zjemní. — Z hub nejlepší bývají luční, ostatním těžko lze věřit. — Ten ve zdraví prožije léto,

končí-li snídani svou vždy tmavými morušovými plody, jež natráhá ráno, než slunce se rozžhaví žárem.

Aufidius, ten mísil med se silným falemským: chyba, neboť jen lehký nápoj se prázdnému žaludku sluší podávat. Medovinou jen lehkou si útroby svažiš o mnoho lépe. A jestli tě zácpa bude snad týrat, mlži a laciné škeble té potíže zbaví, a rovněž

šťovík s drobnými listky, však bílým kojským to zapij! Skořápky slizkých mlži se plní, když narůstá Měsíc —

ovšem ne každé moře je úrodné na vzácné škeble:

lucrinská zéva je lepší než nachoví hlemýždi z Baii,

Misenum mořské ježky a Circeiae ústíce rodí, velkými hřebenatky se vychloubá zhyralý Tarent.

Umění hostiny strojít ať nikdo si nepřivlastňuje, kdo si nevštlpil dřív i jemnou soustavu chuti.

Nestačí se stolu v krámě si smést ty nejdraší ryby, nevštl-li, pro které lř se omáčka hodí a které

upěci, aby se host, již sytý, zas přichystal k jídlu.

Umberský kanec, jež krměn byl žaludy, nechat svou tíhou

prohýbá mýsy těch, co neradi nechutné maso;

zato je laurentský špatný, jež sítím a rákosím ztučněl.

Smry, dodané z vinic, též nejsou vždy jedlé. A znalec

plece si vybírá zaječl samice, která už vrhla.

Na správnou jakost a stáří, jež mají mít ryby a ptáci, na tu jsem přišel až já svým jazykem, přede mnou nikdo.

Někteří důvtipem svým jen nové pamlsky tvoří.
Nestačí jedné jen věci však věnovat všechnu svou péči:
jako by někdo se snažil jen o to, mít jakostní víno,
přítom se nestaral nic, jakým olejem polévá ryby.
Jestliže massické víno ven vystavíš při jasném nebi,
veškerá sedlina přes noc se rozpustí vzduchem a zmizí
výpar škodlivý svalstvu; a naproti tomu zas vína
cezená plátěným sáčkem chut patřičnou ztratí. Kdo moudře
do vína surrenského dá přimíchat falernských kvasnic,
dobře vyčistí kal pak holubím vejcem, neb žloutek
poklesá ke dnu a unáší s sebou tu přísadu cizí.
Pijáka mdlého vzpružíš zas dávkou smažených krabů
anebo hlemýždů jižních, ne salátem, který jen plove
v žaludku překyseleném — spíš podrážděn klobásou,
šunkou,
dostane na jídlo chuť, ba raději všeho si žádá,
cokoli teplého přijde byt z veřejné špinavé krčmy.

Také se vyplatí znát, jak dvojitou omáčku dělat:
Podstatou jednoduché je nasládly olej; ten třeba
promísit hustým vínem a rybím lákem, jen *tím* však,
byzantská bečka jímž páchne. A do této omáčky, když se
uvaří se zeleninou a když jsi nasypal do ní
šafránu nejlepší druh a necháš ji na chvíli ustát,
nakonec oleje přidáš, jenž vytlačen z campanských oliv.
Tiburská jablka chutí se nemožou picenským rovnat;
campanské hrozny, tak krásné, je potřeba ukládat v hrncích,
naproti tomu lze albské líp uchovat sušené v kouři.
Zjistí se, že já první je s jablky předkládal, že já
první kvasnice v prášku a rosol, směs bílého pepře
s černou solí dal rozložit na stůl, však v čistounkých miskách.

Hrozná je chyba, když v trhu dáš po třech tisících za kus,
a pak ty téžavé ryby chceš namačkat do těsných misek.
Velikou v žaludku nechut vždy vzbudí, když uchopí sluha
pohár špinavou rukou, z níž kradený pamlskek olíz,
nebo když odporná špína kdes na starém měsídle ulpí.
Jaký to skrovný náklad, mít ubrousky, smetáky levné

a též piliny — velká je hanba, kdo o tohle nedbá!
Podlahu z kamének pestrých dáš koštětem špinavým
zamést,
nečistě polštáře pokrýt chceš přehozy purpurovými?
Pamatuj: čím menší náklad a péči si tohleto žádá,
výtky tím větší jsi hoden, než kdyby šlo o věci, kterých
může se nanejvýš dostat jen stolům bohatých lidí.

Při bozích, Catic moudrý, i při našem přátelství, prosím,
pamatuj: kamkoli půjdeš, i mne tam vezmi, ať slyším!
Vše ač mi sděluješ věrně, jsi tlumočnick jen a to není
přece jen požitek pravý. Což tvář a chování toho
člověka? Málo si vážíš, žes měl tak veliké štěstí
na vlastní oči ho spatřit. Já zato mám nemalou touhu
navštívit vzdálený zdroj a moci osobně čerpat
přímo z pramene návod, jak šťastně a blaženě žítí.